

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ТА ТЕРМІНОЗНАВСТВА ЯК ПРИКЛАДНИХ ЛІНГВІСТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН

Воробей І. І.

*Національний аерокосмічний університет імені М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

*Науковий керівник – Кравчук В. В., старший викладач
кафедри прикладної лінгвістики*

ЖАНРОВО-СТИЛІСТИЧНІ ПРОБЛЕМИ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПЕРЕКЛАДУ

Науково-технічна галузь – важлива сфера людської діяльності. У зв'язку з інтенсивним розвитком науки й техніки та поширенням науково-технічної інформації зростає роль трансляції науки. Такі переклади займають почесне місце серед інших видів перекладу й належать до перекладів спеціалізованих документів.

Переклад є одним із найдавніших видів комунікації, що можна пояснити загальною необхідністю забезпечити міжмовне спілкування. Відомо, що повнота й коректність перекладів залежить від того, наскільки чітко спеціаліст володіє граматичними формами, синтаксичними конструкціями і структурами речень.

Сьогодні відомі загальні, часткові, спеціальні теорії перекладу, історії теорії і практики, теорія машинного перекладу, що досліджують і вивчають універсальні закономірності процесу та охоплюють концепції й положення, що стосуються перекладацької практики, способів і умов її існування.

Науково-технічні тексти зараховують до **наукового стилю**, сферою використання якого є наукова діяльність. Основними функціями цього стилю є категоризація знань, доведення теорій, ствердження гіпотез, представлення систематичних даних тощо. У його межах виникли такі жанри: публікації, статті, документації, анотації, посібники, довідники, реферати, інструкції.

Найхарактернішою лексичною ознакою науково-технічної літератури є насиченість тексту твердженнями, поняттями, термінологічними зворотами, скороченнями та лексичними конструкціями.

Нині існує безліч текстів, з яких можна виділити основні, упорядкувавши їх за домінуванням у них одного з **основних призначень мови**: науковий (пізнавальна функція), публіцистичний (активний вплив на читача), діловий (комунікаційна функція), художній (естетична), побутовий. Ці види тексту в

стилістиці прийнято називати функціональними. У цьому випадку технічна мова представлена двома стилями: професійно-практичним та науково-теоретичним [1].

Під час перекладу можуть виникати складнощі, оскільки термінам характерне мовне явище багатозначності. Ця діяльність пов'язана з поширенням семантичного словотворення, коли наявній формі слова приписують те чи те значення. Часто один і той самий термін може мати відмінні значення в межах спеціальних галузей. Контекст є вирішальним при перекладі багатозначних термінів [2].

Лексика й граматики взаємопов'язані з жанрово-стилістичними проблемами, оскільки до стилістичних властивостей текстів зараховують: періодичність ужитку певних слів, що є характерними для різноманітних галузей, використання граматичних форм, застосування граматичних структур.

Особливістю, що об'єднує українські й англійські тексти, є наявність фразеології, яку найчастіше можна зустріти в художніх, публіцистичних, розмовних та рідше в науково-технічних текстах. Незважаючи на те що фразеологічні одиниці рідко зустрічаються в наукових й технічних текстах, вони становлять деякі труднощі, тому варто звернути увагу на це.

Англомовні наукові, технічні матеріали можуть містити розмовні елементи, такі як: лексику, фразеологізми, метафоричні терміни, лексико-семантичні структури [2, с. 455].

Англійська мова має свою багату **фразеологію**, яка спричиняє труднощі під час перекладу текстів авіаційного, аеронавігаційного, нафтогазового та інших профілів. Саме через ідіоматичність загальна роль фразеологізмів не дорівнює сумарному значенню його компонентів, тобто не має нічого спільного зі значенням слів, які входять до його складу. Результати проведеного аналізу свідчать, що для фахової мови характерні фразеологічні зрощення, фразеологічні єдності, фразеологічні сполучення [2].

Таким чином, нами було узагальнено знання у сфері наукового стилю, досліджено жанрово-стилістичні особливості перекладу науково-технічної літератури, з'ясовано актуальні проблеми перекладацької діяльності та встановлено, що якісний переклад залежить від знання тієї галузі, що перекладається, а також від розуміння змісту англійською мовою та її терміносистеми.

Література:

1. Ключник О., Грицик Г. Труднощі науково-технічного перекладу : стаття з наукової конференції. Київ, 2013. 4 с.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2002. 564 с.